

Förvaltning och avdelning

Handläggare: Gustav Broms
Titel: Landsbygds- och skärgårdsutvecklare
E-post: gustav.broms@norrtalje.se

Till: Kommunstyrelsens arbetsutskott

Fördelning av återstående medel från landsbygds- och skärgårdsutvecklingspeng

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen antar arbetsutskottets förslag till fördelning av kvarvarande medel från 2024 års landsbygds- och skärgårdsutvecklingspeng. Arbetsutskottets yttrande baseras på de förslag som presenteras i tjänsteutlåtandet.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Den 22 maj beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott att uppdraga åt förvaltningen att komma med förslag på andra aktiviteter som återstående medel kan användas till. Budgeten för medel som kan beviljas för projekt inom landsbygds- och skärgårdsutvecklingspengen uppgår till 2 miljoner kronor. Efter att kommunstyrelsen den 3 juni fattade beslut om hur medlen skulle fördelas bland ansökningarna kvarstår 279 195 kronor. I det här tjänsteutlåtandet ges förslag till hur de återstående pengarna kan fördelas.

Ärendet

Beskrivning

Förslag 1: Stöd till Projektet Bra Lokal Beredskapsmat till Alla

Coompanion Roslagen & Norrort har beviljats 592 000 kr från Vinnova för projektet *Bra Lokal Beredskapsmat till Alla* (se Bilaga 1. 2024-01095 Bra Lokal Beredskapsmat till Alla). Syftet med projektet är att utveckla och testa innovativa metoder för att producera ätbara måltider utan kylbehov baserade på lokala råvaror. För att säkerställa genomförandet av projektet och möjliggöra produktion av konserverad mat med rätt utrustning söker föreningen ytterligare 200 000 kronor för att täcka kostnader för inköp av maskiner/professionell utrustning (se Bilaga 2 Kompletterande beskrivning av finansieringsbehov av projektledare Coompanion).

Medlen skulle användas i det aktuella projektet, som pågår mellan oktober och maj 2025 och kan ses som en större "förstudie" inför en längre vision om ett kooperativ. Förstudien präglas till stor del av kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte hos projektdeltagarna. Under projektet ingår projektdeltagare från Coompanion och de fyra företag som hittills har visat intresse eller valts ut för deltagande. Det är företag som enligt Coompanions projektledare, Pascal Letter, är bland de bästa företagen i regionen inom branschen. Hans ambition är att starten på detta ska vara kvalitativ och därför är han noga med urvalet och förankringen av kompetensen hos professionella aktörer.

Det är först efter den kommande förstudien/projektet som kunskapen/kompetensen om konservering samt produktionen och marknadsvillkoren kring det förväntas kunna spridas och förmedlas till fler. I så

Kommentar [AB1]: Av ren nyfikenhet: Finns det en anledning till att vi inte utlyser en ytterligare ansökningsperiod för dessa pengar? Tid bör finnas och som jag förstår det har man fått tidsfrist vid tidigare tillfällen för denna peng? Varför beslutade politiken att man skulle välja ut projekt på egen hand i förvaltningen?

Kommentar [AB2]: Kommunstyrelsen godkänner kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag på fördelning av kvarvarande medel från 2024 års landsbygds- och skärgårdsutvecklingspeng redovisade i tjänsteutlåtandet daterat blablabla

Kommentar [JH3]: Det finns inte tillräckligt med medel för att finansiera båda förslagen. Jag antar att politiken behöver ta ställning till ett av förslagen, vilket behöver framgå av beslutssatserna.

Kommentar [AB4]: Stryk?

Kommentar [AB5]: år

Kommentar [AB6]: Från landsbygds- och skärgårdsutvecklingspeng?

Kommentar [JH7R6]: Bra, behöver förtydligas vilka medel som avses

Kommentar [AB8]: år

Kommentar [AB9]: detta

Kommentar [AB10]: Presenteras? Lämnas?

Kommentar [AB11]: Jag skulle tro att vi måste redovisa mer om urvalsprocessen bakom förslaget för transparensens skull

Kommentar [JH12R11]: Instämmer. Finns en sådan urvalsprocess och ur har den gått till

Kommentar [AB13]: Oktober 2024

Kommentar [AB14]: Osäker på om detta. Vad är kommunens roll i dennes urval av företag, är det något alla företag i branschen kunnat ansöka om eller är dennes urval baserat på något annat? Inte säker på att nämna en specifik projektledare vid namn i ett tjut

Kommentar [JH15R14]: Tycker detta stycke bör strykas.

fall skulle kunskapen/kompetensen som nästa steg kunna ske via delägarna i ett framtida kooperativ om ett sådant bildas.

Tanken är att både producenter som är och inte är delägare i den framtida fabriksverksamheten kan konservera sina produkter genom produktionslinjen. Hur de vinsten/intäkterna i så fall ska fördelas och användas är upp till det framtida kooperativet att besluta; om det till exempel ska gå till utdelning eller investeringar i en ny maskinpark, lokaler eller liknande.

När det gäller projektets/förstudiens syfte och vem/vilka/vad som gynnas ser projektledaren att:

1. Det gynnar odlare och djuruppfödare, som om de uppfyller en viss kvalitet på sin produkt mot en viss kostnad kan låta konservera sin råvara, kanske i kombination med andra producenters råvaror (vilket kan gynna samarbeten) och sedan sälja den via egen försäljningskanal.

Ett alternativ kan också vara att det framtida kooperativet, via varumärket Roslagen på burk, tar fram en produkt som de säljer med råvaror från olika producenter i regionen. Enligt projektledaren Pascal gynnar detta producenterna/uppfödarna genom att möjliggöra fler sätt för dem att ta betalt för och förädla och sälja det de producerar. En robusthet skapas också eftersom företagen kan förvara den konserverade produkten under längre tid.

Var själva anläggningen ska ligga blir offentliggjort i oktober, när projektet/förstudien drar igång, men projektledaren har dialoger med aktörer som har tillgång till produktionskök om möjligheten att använda dem. Sedan, längre fram, är det möjligt att den framtida verksamheten/kooperativet flyttar in i egen anläggning, beroende på förutsättningarna.

2. Det gynnar samhällets krisberedskap, till exempel genom att konsumenter/invånare får större tillgång till lokalproducerade och säkra konserverade livsmedel och att en större del av vad som produceras omhändertas/tillgängliggörs (genom en produktionskedja som inte kräver kylsystem) samt att lokal kunskap uppvärderas.

3. Satsningen kan stärka kommunens och regionens kulinariska identitet, samarbete och utveckling. Till exempel kan besökare och potentiellt nya invånare lockas av tillagningssättet, matens koppling till platsen och kulinariska upplevelser. Projektledaren ser också att det kan främja det gröna näringslivet och dess påverkan på landsbygden (inklusive arbetstillfällen) samt samarbeten med andra regioner.

Projektet kan också attrahera experter och talanger till kommunen, vilket kan stärka kommunens framtida kompetensförsörjning och innovationskraft.

När det gäller kringverksamhet finns en möjlighet längre fram till spin-off där projektdeltagarna efter att ha fördjupat sin kunskap och kompetens i konservering kan hålla enklare kurser i föreningsmiljö som kan syfta till självhushållning bland invånare.

Förslag 2: Investering i en sugtömningsstation för båttoalettavfall i Spillersboda

Spillersboda ö-kontakt inkom den 4 december 2023 med en skrivelse (se Bilaga 3. Ansökan om båttoalettömningsstation) till kommunstyrelsen. I skrivelsen föreslår hamnföreningen att en sugtömningsstation för toalettavfall från fritidsbåtar anläggs i Spillersboda. Deras förslag är att en sådan anläggning installeras på betongpontonen vid Norrtälje kommuns brygga.

Etableringen av en tömningsstation skulle enligt föreningen medföra en betydelsefull service för fritidsbåtsägare som rör sig i området och bidra till att minska den negativa miljöpåverkan i Östersjön. I skrivelsen uppger Clas-Håkan Jansson, företrädare Spillersboda ö-kontakt, att föreningen under flera år har försökt anlägga en båt-toa-tömningsstation i Spillersboda med stöd av kommunen. Han anger att det finns ett stort behov av en anläggning för båttömning i Spillersboda.

Spillersboda ö-kontakt sköter bryggan enligt avtal med kommunen, där uppemot tolv mindre båtar får plats samtidigt för tillfälliga besök. Bryggan används både av ägare till mindre båtar som ofta har boende i närområdet, men också ägare till större båtar. Ägarna till de större båtarna har mer sällan

Kommentar [AB16]: Se ovan kommentar

Kommentar [JH17R16]: Instämmer.

Kommentar [AB18]: påbörjas

Kommentar [JH19]: Vad innebär säkra i detta sammanhanget?

Kommentar [AB20]: Har inte vi i kommunen ett ärende som pågår i nuläget där vi utreder funktionalitet och lokalisering? Bör inte dessa medel i så fall finnas medräknade i befintlig budget?

Kommentar [AB21]: Är sugtömningsstationer för båtavfall något som brukar finansieras via denna peng? Vad jag fått till mig brukar det finansieras via projektstöd efter utredning

Kommentar [JH22R21]: Bra, denna diskussion behöver föras. Kommunen bör inte använda olika finansieringsalternativ vid olika tillfällen.

Kommentar [AB23]: Bättre att referera till våra egna arkiv i frågan, inte till personen som inkommit med en skrivelse. Vad har vi fått in och diariefört i denna fråga?

Kommentar [JH24R23]: Bra!

Kommentar [AB25]: Utan utredning blir det svårt att bedöma om det finns störst behov just där?

Kommentar [JH26R25]: Kommunen behöver göra denna utredning för att säkerställa behovet.

Kommentar [AB27]: och

boende eller båtplats i närområdet, utan använder båten som boende under delar av året (särskilt sommarveckor). Hamnverksamheten inkluderar också ägare till båtar med toaletter ombord som har fasta båtplatser (exempelvis hos båtklubbar) i närområdet. Närmsta möjlighet för dem att tömma sitt toalettavfall finns i Furusund.

Kommentar [AB28]: stryk

Vid Spillersboda hamn finns också en tankstation, lanthandel, återvinningsstation och parkeringsplatser. Kajen vid Spillersboda används bland annat av taxibåtar, sjuktransporter och färjor som transporterar material. Den aktuella bryggan används huvudsakligen av ägare till mindre båtar som saknar toalettssystem. Sådana båtägare har i regel boende inom räckhåll.

Norrtälje kommun har i dag en båttömningsstation vid Bromskärs hamn, som kommunen äger. Kommunen har också gett bidrag för pumpstationer och mottagningsanordningar för avfall från båtar vid stora gästhamnar som ägs och förvaltas av andra aktörer, däribland i Gräddö och Furusund belägna relativt nära Spillersboda.

2023 ändrades lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg och förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg. I förordningen framgår att mottagningsanordningar för annat avfall från fartyg än förorenat barlast- och tankspolvatten ska finnas i alla hamnar med vissa undantag.

I Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om mottagning av avfall från fritidsbåtar TSFS 2023:12 förtydligas reglerna för mottagningsanordningar. Till exempel står i 2 kap 2 § att "mottagningsanordningar för avfall ska finnas i fritidsbåtshamnar för att tillgodose behovet av avfallsavlämning från de fartyg som normalt anlöper hamnen".

I Transportstyrelsens vägledning för tillsyn och handläggning enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om mottagning av avfall för fritidsbåtar (TSFS 2023:12) förtydligas bland annat vilka undantag som gäller för denna regel. Till exempel gäller inte kravet på mottagningsanordning hamnar som har plats för färre än 25 fritidsbåtar. Ytterligare undantag gäller exempelvis bryggor eller andra anordningar för fritidsbåtar där båtplatserna används av boende i området eller för transport till öar där båtplatsinnehavaren har sin bostad. I sådana fall antas den som förfogar över båtplatsen kunna hantera sitt avfall vid sin bostad.

I Spillersboda är platserna vid Norrtälje kommuns småbåtshamn färre än 25 båtplatser, vilket betyder att kommunen inte är skyldig att tillhandahålla mottagningsanordning. Om Norrtälje kommun ändå är det därför att kommunen ser andra skäl att finansiera en tömningsstation. Sådana intressen kan handla om kommunens huvudmannaskap på platsen och hur Spillersboda hamn kan utvecklas utifrån kommunens målsättningar eller andra intressen.

Kommentar [AB29]: Beslutet kanske ska vägas mot andra alternativa platser? Alltså en sammantagen bedömning

Hamnen har ett strategiskt läge och är betydelsefull för boende i närområdet. I bedömningen av hamnens nuvarande och framtida användning och funktion kan hänsyn också tas till eventuella förändringar gällande antalet båtar och deras storlek i skärgården. Investeringen i en tömningsstation ger upphov till en ökad kapacitet att hantera potentiella förändringar i skärgården såsom antalet båtar och storleken på dem. En sugtömningsstation kan också minska risken för att båtägare tömmer sitt toalettavfall direkt i havet, vilket skyddar den marina miljön.

När det gäller avloppspumpstationen vid Spillersboda används denna för avfall från fastigheter. Om en båttömningsstation (eller mottagningsanordning) anläggs behöver därför en separat pumpstation för båtar installeras.

Ifall kommunen är med och finansierar en tömningsstation är förslaget att föreningen Spillersboda ö-kontakt, som enligt avtal sköter mark, gästbryggan och parkeringsplatser vid Spillersboda hamn, ansvarar för driften av anläggningen. En möjlighet är då att kommunen finansierar investeringen av anläggningen, vilket grovt uppskattat kan uppgå till 300 000–400 000 kronor (inklusive utrustning, material, förarbete och installation).

Ett skäl till detta upplägg är att säkerställa kvaliteten på utrustningen och att utförandet av arbetet sker enligt vissa krav när anläggningen etableras. En hög kvalitet på stationen kan också innebära en lägre driftskostnad.

Kommentar [JH30]: Det finns endast 279 195 kronor kvar att fördela från landsbygds- och skärgårdsutvecklingspeng? Pengarna räcker då inte till investeringen? Är det kommunens mark? Är det tänkt att kommunen ska äga anläggningen? Osäker på rimligheten i detta.

I sammanhanget kan nämnas att näringslivs- och etableringsenheten för närvarande arbetar med ett uppdrag om hur servicen av båttömningsstationer i skärgården ska utvecklas.

Lagkrav

Ej tillämpligt.

Koppling till gällande styrdokument

Tjänsteutlåtandet är kopplat till kommunens landsbygds- och skärgårdsutvecklingspeng som är en följdåtgärd efter att kommunfullmäktige 2018 antog ett landsbygds- och skärgårdsutvecklingsprogram samt 2019 en handlingsplan för landsbygds- och skärgårdsutveckling.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Beslut om fördelning av återstående medel enligt förslag innebär att en större del av årets budget på 2 miljoner kronor för landsbygds- och skärgårdsutvecklingspeng används för ändamålet.

Förvaltningens analys och slutsatser

Förslagen kan gynna landsbygdsutveckling genom fler eller nya sätt att tillvarata råvaror och skapa värde från livsmedel, eller skärgårdsutveckling med hänsyn till utökad service för fritidsbåtsanvändare, vilket kan gynna intressen både boende och besökare.

En risk i det första förslaget är att satsningen inte fortsätter efter den aktuella förstudien och att kunskapen/kompetensen som har utvecklats under den perioden stannar kvar hos ett fåtal aktörer. En risk i det andra förslaget är att föreningen som ansöker om finansiering inte har kapacitet och organisering för drift/underhåll av sugtömningsstationen.

Riskerna bedöms kunna bemötas bland annat genom att kommunen medverkar till att skapa goda förutsättningar för kontinuitet i initiativen med hjälp av exempelvis stödstrukturer, dialog och samverkan för en ändamålsenlig organisering kring verksamheten.

Tidplaner

Beslut förväntas fattas av kommunstyrelsen den 9 september.

Anette Madsen
Kommundirektör
Kommunstyrelsekontoret

Benjamin Råd Vaher
Näringslivs- och etableringschef
Kommunstyrelsekontoret

Bilagor

Bilaga 1. 2024-01095 Bra Lokal Beredskapsmat till Alla
Bilaga 2. Kompletterande beskrivning av finansieringsbehov av projektledare Coompanion
Bilaga 3. Ansökan om båttömningsstation

Beslut skickas till

Handläggare
Ekonomiavdelningen

Kommentar [AB31]: En fråga man kanske ska ställa är om vi måste upprätta några riktlinjer för hur dessa medel i framtiden ska hanteras som inte blir utdelade i en första ansökningsomgång. För att undvika godtycke och öka transparens

Kommentar [JH32R31]: Instämmer!